

Udskriftsdato: 15. december 2025

FOU nr 1986.51 (Gældende)

## Arveafgiftsnedsættelse til Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn

Ministerium: Folketinget

# Arveafgiftsnedsættelse til Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn

Henstillet til skattedepartementet at undergive en sag om arveafgiftsnedsættelse til Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn en fornyet vurdering.

(J. nr. 1986-560-220)

Advokat A klagede over, at skattedepartementet havde afslået hans begæring - som eksekutor ved en bobehandling - om arveafgiftsnedsættelse for en arv, der var tilfaldet Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn.

Det fremgik af sagen, at skattedepartementet den 23. december 1985 havde truffet følgende afgørelse:

»...

Eksekutor er i henhold til § 2 i ministeriet for skatter og afgifters bekendtgørelse nr. 506 af 20. oktober 1983 samt skattedepartementets cirkulære af samme dato, pkt. 5 ff, bemyndiget til at beregne arveafgiften med 12 pct. for så vidt angår den under 1. omhandlede erhvervelse (Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark; tilføjet her).

Med hensyn til under 2. nævnte erhvervelse (Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn; tilføjet her) kan det ansøgte ikke bevilges.«

I skrivelse af 10. februar 1986 til ministeren for skatter og afgifter anmodede A ministeren om at omgøre skattedepartementets afgørelse, idet han anførte, at Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn i sit formål havde nøjagtig de samme bestemmelser som øvrige dyreværnsforeninger.

I skrivelse af 21. februar 1986 meddelte ministeren for skatter og afgifter A, at skattedepartementets afgørelse var i overensstemmelse med gældende nedsættelsespraksis, idet landsforeningens formål ikke kunne godkendes som almennyttigt i arveafgiftslovens forstand, og at ministeren ikke fandt grundlag for at ændre den trufne afgørelse.

I den anledning anmodede A ministeren for skatter og afgifter om en nærmere begrundelse for afgørelsen.

I skrivelse af 12. marts 1986 meddelte skattedepartementet A, at foreningens formål, der gik ud på at afskaffe ethvert lidelsesforvoldende dyreforsøg, ikke gav grundlag for at anse foreningen for almennyttig i arveafgiftslovens forstand, idet der ikke ved udformningen af formålsbestemmelsen var taget rimeligt hensyn til nødvendigheden af at anvende dyr til forsøg som led i den videnskabelige forskning og i sygdomsbekæmpelse.

På baggrund af en fornyet henvendelse fra A meddelte skattedepartementet i skrivelse af 9. april 1986, at departementet ikke havde yderligere at tilføje til sin tidligere meddelte begrundelse.

I klagen til ombudsmanden gjorde A bl.a. gældende, at Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værns formål ikke var at virke for afskaffelse af dyreforsøg, men afskaffelse af alle lidelsesforvoldende dyreforsøg. Det af Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn anførte særlige formål fandtes i virkeligheden at være indeholdt i øvrige dyreværnsforeningers formål.

I anledning af klagen anførte skattedepartementet i skrivelse af 14. maj 1986,

»... at foreningen siden 1963 har fået afslag på en række ansøgninger, dels om nedsættelse i henhold til arveafgiftslovens § 3, stk. 4, og dels om godkendelse i henhold til ligningslovens § 8 A. Nogle af disse afgørelser er truffet på ministerplan.

Baggrunden for afslagene er, at foreningens formålsbestemmelse er formuleret således, at der ikke tages rimeligt hensyn til nødvendigheden af at anvende dyr til forsøg som led i den videnskabelige forskning og i sygdomsbekæmpelse, og dermed kan formålet ikke anses for almennyttigt.

Så længe formålet er udformet således, at det går ud på at afskaffe ethvert lidelsesforvoldende dyreforsøg, kan foreningen ikke forvente at blive anset for almennyttig i henhold til ligningslovens § 8 A og arveafgiftslovens § 3, stk. 4, hvilket foreningen ved flere lejligheder er gjort bekendt med.«

A fremsatte herefter følgende bemærkninger til departementets udtalelse:

»...

Sammenholdes Dyrenes Beskyttelses formål med Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værns formål, er det for mig helt oplagt, at Dyrenes Beskyttelse har i sit formål naturligtvis også at beskytte dyrene imod lidelser i forbindelse med forsøg.

Det bedes bemærket i denne sammenhæng, at Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn ikke har til formål at afskaffe forsøg med dyr - alene de lidelsesforvoldende.

Sammenholdes dette med, at Dyrenes Beskyttelse tillige har det samme som en del af sit formål, er det helt klart urimeligt og diskriminerende, at den omstændighed, at en forening fokuserer på netop det lidelsesforvoldende, skulle være til hinder for, at man kan få en anerkendelse som almennyttig i henhold til ligningslovens § 8 A og arveafgiftslovens § 3, stk. 4.

...«

Efter en foreløbig gennemgang af sagen fandt ombudsmanden at burde indhente nærmere oplysninger fra skattedepartementet om, hvilke dyreværnsforeninger m.v. der for tiden er anerkendt som »almennyttige« i relation til bestemmelserne i arveafgiftslovens § 3, stk. 4, og ligningslovens § 8 A. Ombudsmanden anmodede i den forbindelse skattedepartementet om at sende akterne i de tidligere sager, der var omtalt i departementets (ovenfor nævnte) skrivelse af 14. maj 1986.

I skrivelse af 27. august 1986 oplyste skattedepartementet, at følgende foreninger er godkendt som »almennyttige«:

»

1. Alternativfondet,
2. Dansk Dyreværn, Århus,
3. Dansk Dyreværn, Ålborg afd.,
4. Dyrefondet af 1973,
5. Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark,
6. Dyreværnsforeningen Freja,
7. Foreningen Hestens Værn,
8. Kattens Værn.«

Herudover havde skattedepartementet bevilget nedsættelse af arveafgift i henhold til arveafgiftslovens § 3, stk. 4, til Fonden til Sygdomsbekæmpelse uden Dyreforsøg. Derimod var der meddelt afslag på ansøgninger om arveafgiftsnedsættelse for Nordisk Samfund til Bekæmpelse af Smertevoldende Behandling af Dyr og Nordisk Samfund til Bekæmpelse af Misbrug af Dyr.

Af det yderligere aktmateriale, ombudsmanden samtidig modtog, fremgik, at skattedepartementet oprindeligt (i 1964 efter Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værns oprettelse) havde afslået at godkende landsforeningen som berettiget til at modtage fradragsberettigede gaver i medfør af ligningslovens § 8 A under henvisning til en udtalelse fra indenrigsministeriet (af 23. januar 1964), hvorefter »det i § 1 i foreningens vedtægt nævnte formål efter indenrigsministeriets opfattelse ikke tager rimeligt hensyn til nødvendigheden af at anvende dyr til forsøg, herunder smertevoldende forsøg, som led i den videnskabe-

lige forskning, jfr. herved lov nr. 93 af 31. marts 1953 om dyrs anvendelse ved biologisk forskning og sygdomsbekæmpelse ...«. Foreningens formål kunne dermed ikke anses for almenntilgængeligt.

Skattedepartementets senere afgørelser var meddelt med samme begrundelse og under henvisning til de tidligere afgørelser, der havde været truffet om spørgsmålet.

Om landsforeningens formål (som er »at virke for afskaffelse af alle lidelsesvoldende dyreforsøg«) blev i medlemsbladet »Forsøgsdyrenes Værn«, 1. årgang, nr. 2, september 1963, anført følgende:

»Målet for vort arbejde er afskaffelsen af de smertevoldende dyreforsøg, et mål der ikke i øjeblikket ligger inden for synsvidde, men som alligevel må være det endemål, der skal arbejdes henimod. Vi tror, at et stadig stigende antal mennesker vil give tilslutning hertil, når oplysning om kendsgerningerne på dette område lægges frem for offentligheden ...«

I medlemsbladet 10 år senere (10. årgang, nr. 4, december 1972/ januar-februar 1973) skrev et bestyrelsesmedlem følgende (henvendt til læger, stud. med. er m.fl.):

»Man går *ikke* ind for afskaffelse af alle dyreforsøg for enhver pris - uden disse kan lægevidenskab næppe drives.

Man går ind for i videst muligt omfang gennem revideret lovgivning, udbredelse af kendskab til alternative forsøgsmetoder m.m., at begrænse antallet af dyreforsøg og efterhånden ved indførelse af nævnte alternative metoder at afskaffe *lidelsesvoldende* og unødvendige dyreforsøg.«

Ombudsmanden udtalte herefter følgende i en skrivelse til A:

»Lovbekendtgørelse nr. 310 af 23. juni 1983 om afgift af arv og gave, § 3, stk. 4, har følgende indhold:

» ...

Endvidere er ministeren for skatter og afgifter bemyndiget til at nedsætte afgiften til 12 pct. af arv, som tilfalder offentlige institutioner, foreninger, selskaber eller stiftelser med almenvelgørende eller andet almenntilgængeligt formål, eller som på anden måde bortskænkes i tilsvarende øjemed.

...«

Som det fremgår af § 3, stk. 4, er bestemmelsen om arveafgiftsnedsættelse formuleret som en bemyndigelse for ministeriet for skatter og afgifter til at nedsætte afgiften, men betinget af, at vedkommende forening har et almenvelgørende eller andet almenntilgængeligt formål.

Som anført af skattedepartementet i udtalelsen af 14. maj 1986 til mig, har landsforeningen lige siden 1963 fået afslag på sine ansøgninger om arveafgiftsnedsættelse og om godkendelse i henhold til ligningslovens § 8 A med den begrundelse, at dens formål ikke kan anses for almenntilgængeligt, idet »der ikke tages rimeligt hensyn til nødvendigheden af at anvende dyr til forsøg som led i den videnskabelige forskning og sygdomsbekæmpelse«.

Skattedepartementet har i forbindelse med behandlingen af de tidligere godkendelsessager i et vist omfang indhentet udtalelser fra indenrigsministeriet (ifølge det tilsendte materiale, senest af 10. december 1974), og indenrigsministeriet har i disse udtalelser henvist til lov nr. 93 af 31. marts 1953 om dyrs anvendelse ved biologisk forskning og sygdomsbekæmpelse.

Jeg forstår, at det er opfattelsen, at en forening, der har til formål at afskaffe lidelsesforvoldende dyreforsøg, ikke kan anerkendes som almenntilgængelig, så længe lovgivningen (i et vist omfang) tillader sådanne forsøg.

Det kommer herved efter min opfattelse i betragtning, at der siden 1964, da det første afslag blev meddelt, er sket en udvikling i den almindelige opfattelse af behovet for beskyttelsen af dyr, der anvendes til forsøg, herunder navnlig smerte- eller lidelsesforvoldende forsøg, sammenholdt med behovet for sådanne forsøg.

Af det fra skattedepartementet senest tilsendte materiale fremgår, at Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn har bistået medlemmer af folketinget, som i 1974/75 udarbejdede forslag til revision af lov om dyrs anvendelse ved biologisk forskning og sygdomsbekæmpelse.

Det private lovforslag dannede grundlag for regeringens fremsættelse af forslag til lov om dyreforsøg (jfr. Folketingstidende 1976/77, till. A, sp. 411 ff). Loven om dyreforsøg (lov nr. 220 af 18. maj 1977), der blev vedtaget enstemmigt, ændrede den tidligere gældende dyreforsøgslov ved at samle beføjelserne efter loven hos et kontrollerende udvalg, dyreforsøgsudvalget. For at styrke dette organs funktioner blev beføjelsen til at give tilladelse til dyreforsøg henlagt til dyreforsøgsudvalget. Udvalget består bl.a. af repræsentanter for dyreværnsforeningerne.

Den 8. oktober 1986 har regeringen fremsat lovforslag om ændring af dyreforsøgsloven. Lovforslaget tilsigter bl.a. en større beskyttelse af de dyr, der anvendes til forsøg. Lovforslaget indeholder ikke en bestemmelse svarende til den gældende lovs § 10, stk. 3, om adgang til at fravige kravet om anvendelse af bedøvelse ved indgreb, der kan antages at være forbundet med smerte. Baggrunden herfor er bl.a., at erfaringerne har vist, at der ikke er et reelt behov for en sådan undtagelsesbestemmelse. Af beretningerne fra justitsministeriets dyreforsøgsudvalg for årene 1978-1984 fremgår således, at der i den nævnte periode ikke har været meddelt tilladelse efter den nævnte bestemmelse.

Lovforslaget indeholder i øvrigt en styrkelse af dyreværnsforeningernes repræsentation i dyreforsøgsudvalget/dyrforsøgstilsynet. (Et medlem af Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værns bestyrelse er i øjeblikket udpeget af justitsministeriet som medlem af dyreforsøgsudvalget).

På baggrund af den stedfundne udvikling, herunder ikke mindst i lovgivningsmæssig henseende, må jeg nære betænkelighed ved at tilslutte mig, at der fortsat kan antages at være den fornødne saglige begrundelse for alene på grundlag af den sproglige udformning af de omhandlede foreningers vedtægter at foretage en vurdering af foreningernes almen nytte, som fører til en i afgiftsmæssig henseende forskellig behandling af stort set ensartede foreninger.

Jeg har herefter fundet at burde henstille til skattedepartementet at undergive sagen en fornyet vurdering.

Jeg har udbedt mig underretning om skattedepartementets svar.

...«

I skrivelse af 30. marts 1987 underrettede skattedepartementet mig om, at spørgsmålet om nedsættelse af arveafgiften for Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn på baggrund af ombudsmandens henstilling havde været genstand for fornyet overvejelse, og at departementet, efter at sagen havde været forelagt ministeren, havde meddelt landsforeningen, at foreningen herefter ansås for kvalificeret til nedsættelse af arveafgiften i henhold til arveafgiftslovens § 3, stk. 4, og at departementet tillod arveafgiften af foreningens arv i boet efter ... nedsat til 12 %.

Jeg meddelte herefter skattedepartementet, at jeg havde taget det oplyste til efterretning.